

*Лаврѐнов Р. П.,
адвокат,
аспірант кафедри кримінального права,
процесу та криміналістики
Класичного приватного університету*

ВІЙСЬКОВЕ МАЙНО ЯК ЕЛЕМЕНТ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ПОРЯДКУ КОРИСТУВАННЯ

Анотація. Стаття присвячена дослідженню правових та організаційних аспектів порядку користування військовим майном як стратегічного ресурсу національної безпеки України. Автором проведено аналіз чинного законодавства, яке регулює облік, передачу, використання та утилізацію військового майна, зокрема в умовах воєнного стану. Виявлено основні проблеми, які впливають на ефективність управління цим ресурсом, серед яких недосконалість нормативно-правової бази, відсутність прозорих процедур передачі майна та недостатня інтеграція цифрових технологій для обліку та контролю.

Особливу увагу приділено міжнародному досвіду регулювання порядку користування військовим майном, включно з практиками країн НАТО та ЄС. розглянуто стандарти STANAG, які спрямовані на забезпечення прозорості, ефективності та координації процедур управління між союзниками. Визначено можливості адаптації цих підходів до реалій України з урахуванням сучасних викликів, включаючи війну та економічну нестабільність. У роботі також розглянуто конкретні приклади організаційних та корупційних ризиків, пов'язаних із управлінням майном. Зазначено, що через відсутність єдиної інтегрованої системи обліку, бюрократичні перешкоди та нерегульованість процедур утилізації ресурси часто використовуються нецільово або взагалі втрачаються. Наведено пропозиції щодо вдосконалення нормативно-правової бази, зокрема шляхом розробки єдиної цифрової платформи для обліку, моніторингу та передачі військового майна.

Практичне впровадження запропонованих заходів дозволить зменшити корупційні ризики, підвищити прозорість управління та зміцнити обороноздатність держави. Запропоновано запровадження механізмів регулярного аудиту, чітке розмежування відповідальності між суб'єктами управління та посилення контролю за дотриманням процедур. Рекомендації базуються на аналізі міжнародного досвіду, адаптованого до умов України, та спрямовані на створення дієвої системи управління військовими ресурсами, яка відповідатиме сучасним потребам та викликам.

Ключові слова: військове майно, національна безпека, правове регулювання, управління військовим майном, організаційні механізми, утилізація, облік.

Постановка проблеми. В умовах сучасних викликів, зумовлених військовою агресією проти України, питання ефективного управління військовим майном набуває особливої актуальності. Військове майно є не лише матеріальною базою для виконання завдань оборони, але й важливим елементом забезпечення національної безпеки. Раціональне та прозоре використання цього ресурсу є запорукою стабільності та боез-

датності Збройних Сил України, а також інших суб'єктів сектора безпеки й оборони.

Разом із цим, практика свідчить про наявність низки проблем у цій сфері. Недосконалість нормативно-правової бази, відсутність чітких механізмів обліку, передачі та утилізації військового майна, а також проблеми з контролем за його використанням створюють умови для виникнення корупційних ризиків і зловживань. Ці фактори безпосередньо впливають на обороноздатність країни та потребують нагального вирішення.

Значну увагу дослідників привертає питання правового регулювання управління військовим майном. Проте більшість наукових праць зосереджені на окремих аспектах, залишаючи поза увагою комплексний аналіз правових і організаційних засад порядку користування. Водночас відсутність цілісного підходу до вирішення цих проблем унеможливує створення ефективної моделі управління військовим майном, яка б відповідала сучасним викликам.

Актуальність дослідження обумовлена необхідністю вдосконалення правового регулювання у сфері користування військовим майном, що є важливою складовою забезпечення національної безпеки України. Зокрема, потребують уточнення питання законодавчого визначення механізмів управління, розподілу компетенцій між суб'єктами, а також контролю за виконанням встановлених процедур.

У сучасних умовах забезпечення національної безпеки є пріоритетним завданням держави, особливо в період активної фази військової агресії проти України. Одним із ключових ресурсів, що визначають обороноздатність країни, є військове майно, яке виконує стратегічну роль у зміцненні боездатності Збройних Сил України, Національної гвардії та інших суб'єктів сектора безпеки та оборони. Ефективне управління цим майном потребує надійного нормативно-правового забезпечення, організаційної чіткості та прозорості процедур його використання.

Попри важливість цієї сфери, сучасне законодавство не завжди відповідає актуальним викликам і реальним потребам оборонного сектора. Недосконалість правових механізмів, відсутність чітких інструкцій щодо розподілу повноважень, обліку, зберігання та передачі військового майна створюють ризики для виникнення корупційних схем і ускладнюють оперативне управління. Це, у свою чергу, безпосередньо впливає на виконання завдань національної безпеки, що особливо критично у воєнний час.

Актуальність дослідження обумовлена необхідністю вдосконалення нормативно-правових і організаційних основ управління військовим майном як важливого елемента національної безпеки. Сучасна наукова література приділяє недо-

статню увагу комплексному аналізу цих питань, що ускладнює розроблення дієвих механізмів управління, які відповідали б сучасним викликам.

Метою статті є дослідження правових і організаційних засад порядку користування військовим майном у контексті забезпечення національної безпеки України, а також визначення шляхів удосконалення правового регулювання в цій сфері.

Завдання дослідження. У межах статті визначено такі завдання:

1. Проаналізувати сучасний стан правового регулювання порядку користування військовим майном в Україні.
2. Виявити основні проблеми організаційного та правового характеру, які виникають у процесі управління військовим майном.
3. Дослідити роль військового майна як стратегічного ресурсу забезпечення національної безпеки.
4. Розглянути досвід інших держав у правовому регулюванні користування військовим майном і оцінити можливість його імплементації в Україні.
5. Запропонувати практичні рекомендації щодо вдосконалення нормативно-правових і організаційних засад управління військовим майном у контексті зміцнення національної безпеки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика правового регулювання порядку користування військовим майном як ключового елемента забезпечення національної безпеки активно розглядається в сучасній юридичній науці. Значний внесок у дослідження цієї теми зробили такі вчені, як В. Гончаренко [1, с. 45], А. Бугай [2, с. 32], О. Коваленко [3, с. 27], П. Шаповалов [4, с. 12] та І. Демченко [5, с. 19]. Їхні роботи заклали теоретичну основу для аналізу правових і організаційних аспектів управління військовим майном у контексті зміцнення національної безпеки.

Зокрема, В. Гончаренко [1, с. 45] досліджував нормативно-правове забезпечення обліку та зберігання військового майна, акцентуючи на проблемах відсутності чітких механізмів контролю. А. Бугай [2, с. 32] зосередив увагу на проблемах передачі майна між військовими формуваннями, наголошуючи на необхідності прозорих процедур розподілу.

У свою чергу, О. Коваленко [3, с. 27] вивчав питання ефективності організаційних підходів до управління військовим майном, пропонуючи впровадження сучасних цифрових платформ для моніторингу та обліку.

Праці П. Шаповалова [4, с. 12] та І. Демченка [5, с. 19] були присвячені аналізу ролі військового майна як стратегічного ресурсу національної безпеки. Автори наголошували на необхідності інтеграції облікових систем та аналітичних інструментів для підвищення ефективності управління. Проте їхні дослідження залишають поза увагою проблематику адаптації існуючих правових механізмів до сучасних викликів, таких як війна, економічна нестабільність та корупційні ризики.

Окрему увагу питанням реформування нормативно-правової бази приділили В. Мельничук [6, с. 34] та Л. Карпенко [7, с. 29]. Вони обґрунтували необхідність вдосконалення законодавства з метою усунення прогалин у регулюванні порядку передачі, обліку та утилізації військового майна. Проте їхні пропозиції не охоплюють аспектів синхронізації правових норм із сучасними організаційними підходами.

Значний внесок у вивчення міжнародного досвіду управління військовим майном зробили І. Савченко [8, с. 22] та О. Лисенко [9, с. 15], які досліджували підходи до правового регулювання у країнах-членах НАТО. Вони підкреслювали важливість інтеграції міжнародних стандартів у національне законодавство, що сприятиме посиленню обороноздатності України.

Таким чином, сучасні дослідження у цій галузі підкреслюють важливість комплексного підходу до правового та організаційного забезпечення порядку користування військовим майном. Однак питання інтеграції нормативно-правових механізмів з практичними аспектами управління потребує подальшого наукового аналізу, що і визначає актуальність цього дослідження.

Виклад основного матеріалу. Матеріали та методи. У процесі дослідження використано нормативно-правові акти, які регулюють порядок користування військовим майном в Україні, зокрема: Конституцію України, закони України "Про національну безпеку України", "Про оборону України", постанови Кабінету Міністрів України, накази Міністерства оборони України та інші підзаконні акти. Окрім цього, було проаналізовано наукові праці вітчизняних та зарубіжних авторів, що розкривають правові та організаційні аспекти управління військовим майном.

Методологічною основою дослідження є системний підхід, що дозволяє розглядати порядок користування військовим майном як комплексну взаємодію правових і організаційних механізмів. У роботі використано такі методи:

1. Юридичний метод – для аналізу змісту нормативно-правових актів та тлумачення правових норм, що регулюють порядок користування військовим майном.
2. Метод порівняльного правознавства – для дослідження досвіду інших держав у правовому регулюванні користування військовим майном та оцінки можливості його адаптації в Україні.
3. Системний аналіз – для ідентифікації основних проблем у правовій та організаційній сфері управління військовим майном.
4. Історико-правовий метод – для вивчення розвитку законодавчого регулювання порядку користування військовим майном в Україні та інших країнах.

Застосування цих методів забезпечує всебічне дослідження правових і організаційних засад порядку користування військовим майном у контексті зміцнення національної безпеки.

Правове регулювання порядку користування військовим майном в Україні базується на низці нормативно-правових актів, які визначають процедури обліку, передачі, використання та утилізації цього стратегічного ресурсу. Основним законодавчим документом є Конституція України, що встановлює основи функціонування державних органів у сфері оборони та безпеки. Закони України «Про національну безпеку України» [10] та «Про оборону України» [12] регламентують загальні засади управління оборонними ресурсами, включно з військовим майном.

Крім того, важливу роль відіграють постанови Кабінету Міністрів України [13] та накази Міністерства оборони України [13], які встановлюють конкретні механізми користування, передачі та обліку військового майна.

Управління військовим майном є ключовим елементом забезпечення обороноздатності держави, однак сучасна практика у цій сфері характеризується низкою значних проблем.

Таблиця 1

Ключові нормативно-правові акти у сфері регулювання військового майна

Назва документа	Мета	Основні положення
Конституція України [10]	Визначення основ конституційного ладу та функціонування органів державної влади у сфері оборони.	Регулює основи діяльності держави у сфері національної безпеки.
Закон України «Про національну безпеку України» [11]	Забезпечення національної безпеки, захисту суверенітету, територіальної цілісності та обороноздатності.	Встановлює механізми управління оборонними ресурсами, включно з військовим майном.
Закон України «Про оборону України» [12]	Регулювання оборонної політики, управління Збройними Силами України та іншими суб'єктами сектора безпеки.	Визначає порядок планування, фінансування та використання військового майна.
Постанова Кабінету Міністрів України № 1219 [13]	Затвердження порядку обліку та передачі військового майна між військовими формуваннями та іншими державними органами.	Визначає процедури обліку, передачі та списання військового майна.
Наказ Міністерства оборони України № 330 [14]	Організація інвентаризації та контролю за збереженням військового майна.	Регламентує процедури інвентаризації, запобігання втратам і нецільовому використанню майна.

Джерело: створено автором

Ці проблеми можна умовно поділити на організаційні та правові, оскільки вони мають системний характер і значно впливають на ефективність реалізації завдань національної безпеки.

Серед правових проблем варто відзначити недосконалість законодавчих актів, які регулюють облік, передачу та утилізацію військового майна. Зокрема, відсутність чітко визначених механізмів контролю за цільовим використанням майна створює умови для його нецільового використання або втрат. Законодавча база також не охоплює питання своєчасної утилізації застарілих зразків техніки, що накопичуються на складах і створюють потенційні екологічні ризики.

Корупційні ризики є однією з найбільших загроз у сфері управління військовим майном. Відсутність прозорих процедур передачі майна між суб'єктами управління сприяє можливості зловживань та недобросовісного використання ресурсів. Це особливо актуально у контексті воєнного стану, коли швидкість і точність рішень мають вирішальне значення [15].

Організаційні аспекти управління також мають низку недоліків. Невизначеність функціональних обов'язків між суб'єктами, відповідальними за облік і передачу майна, призводить до дублювання завдань або, навпаки, залишення певних аспектів поза увагою. Крім того, недостатня координація між органами державної влади, місцевого самоврядування та військовими формуваннями ускладнює реалізацію комплексних рішень.

Відсутність сучасних інформаційних технологій є ще однією проблемою. Використання паперових облікових систем значно уповільнює процеси, а розрізнені бази даних ускладнюють отримання актуальної інформації. Запровадження цифрових платформ могло б підвищити ефективність управління, однак ці інструменти залишаються лише на етапі обговорення.

Таблиця 2

Ключові характеристики моделей управління військовим майном у різних державах

Країна	Особливості правового регулювання	Інструменти та практики
США	Чіткі регламенти щодо інвентаризації та передачі майна.	Використання стандартів STANAG, автоматизованих систем обліку, регулярні аудити.
Німеччина	Інтеграція цифрових платформ для управління ресурсами.	Система SAP Defense Forces, стандарти ЄС, висока прозорість процедур.
Польща	Адаптація стандартів НАТО для забезпечення взаємодії з союзниками.	Акцент на модернізації законодавства, запровадження електронного документообігу.
Велика Британія	Гнучкість у процедурах обліку та передачі з урахуванням оперативних потреб.	Інтеграція інноваційних технологій, систематичні тренінги для персоналу.
Франція	Централізація управління військовим майном на рівні Міністерства оборони.	Запровадження хмарних платформ для управління, нормативна база для швидкої утилізації.

Джерело: створено автором

На рисунку нижче (рис. 1) представлено взаємодію основних суб'єктів – Збройні Сили України, Міністерство оборони, Кабінет Міністрів, місцеві органи влади – та їх функції у процесі обліку, передачі та контролю за військовим майном

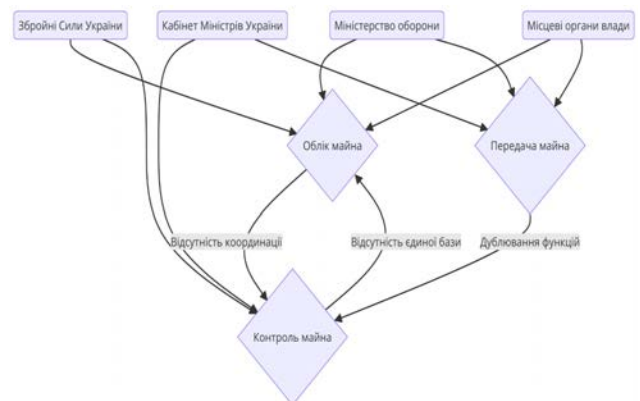

Рис. 1. Схема взаємодії суб'єктів у процесі управління військовим майном

Створено автором на основі джерел 15; 16

Схема ілюструє основні взаємодії між суб'єктами управління військовим майном: Збройними Силами України, Міністерством оборони, Кабінетом Міністрів та місцевими органами влади. Вона демонструє ключові процеси обліку, передачі та контролю, а також недоліки, зокрема дублювання функцій, недостатню координацію між суб'єктами та відсутність єдиної інформаційної бази. Для підвищення ефективності управління слід оптимізувати функціональні обов'язки суб'єктів і забезпечити координацію через створення єдиної інформаційної системи.

Яскравим прикладом організаційних проблем є випадки, коли військове майно залишається непридатним до використання через тривалі бюрократичні процедури передачі. Наприклад, у 2023 році було зафіксовано ситуацію, коли значна кількість амуніції залишалася на складах протягом кількох місяців через відсутність погодження між військовими формуваннями та місцевими органами влади. Ця затримка негативно вплинула на забезпечення передових підрозділів.

Корупційні ризики також проявляються у випадках нецільового використання майна. Зокрема, ЗМІ повідомляли про спроби передачі техніки приватним особам під виглядом утилізації, що спричинило значний суспільний резонанс.

Ефективне управління військовим майном є критично важливим елементом забезпечення національної безпеки. Військове майно виконує не лише технічну функцію забезпечення Збройних Сил України, але й формує основу для мобільності, оперативності та стійкості військових формувань. Раціональне використання цього ресурсу сприяє підвищенню боєздатності, зменшенню витрат на підтримку армії та адаптації до сучасних викликів [15].

Військове майно, як стратегічний ресурс, забезпечує здатність держави оперативно реагувати на загрози національній безпеці. Належне управління дозволяє не лише своєчасно забезпечити підрозділи необхідним обладнанням, але й оптимізувати використання фінансових та людських ресурсів. Неefективне управління, навпаки, може призвести до втрати стратегічних позицій, зниження морального духу особового складу та підриву обороноздатності держави.

На рисунку 2 представлено, графік залежності обороноздатності від ефективності управління військовим майном. Він продемонструє позитивну кореляцію між цими показниками: зростання ефективності управління сприяє зменшенню ризику нецільового використання майна, покращенню оснащення армії, що підвищує рівень обороноздатності держави.

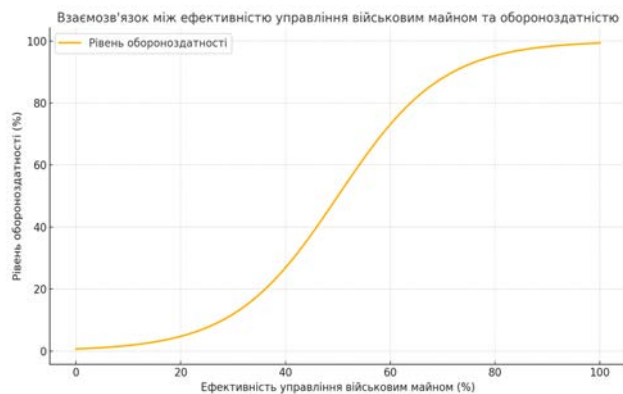

Рис. 2. Взаємозв'язок між ефективністю управління військовим майном та рівнем обороноздатності

Створено автором на основі джерел 16; 17

Рисунок ілюструє взаємозв'язок між ефективністю управління військовим майном та рівнем обороноздатності. Зростання ефективності управління позитивно впливає на рівень обороноздатності, зменшуючи ризик нецільового використання ресурсів і підвищуючи рівень оснащення армії.

Сучасні виклики, пов'язані з військовою агресією проти України, суттєво ускладнюють процеси управління військовим майном. Активна фаза бойових дій вимагає негайного забезпечення особового складу необхідними ресурсами, що унеможливує затримки або бюрократичні процедури.

Водночас економічна нестабільність, спричинена війною, обмежує фінансування, що ускладнює модернізацію та закупівлю нового обладнання.

Крім того, вплив війни на логістичні ланцюги призводить до затримок у доставці військового майна до підрозділів. Зруй-

нована інфраструктура та тимчасова окупація окремих територій створюють додаткові труднощі для обліку та управління майном. У таких умовах особливого значення набуває прозорість і оперативність процесів передачі, обліку та утилізації ресурсів.

Економічна нестабільність також впливає на здатність держави оновлювати матеріально-технічну базу. Бюджетні обмеження змушують шукати компроміс між фінансуванням оборони та іншими державними потребами, що створює ризик недофінансування ключових проєктів у сфері управління військовим майном [17].

Таким чином, військове майно є не лише матеріальним, але й стратегічним ресурсом, ефективне управління яким визначає спроможність держави забезпечувати національну безпеку у складних геополітичних умовах. Адаптація управлінських процесів до сучасних викликів є ключовим завданням для подальшого зміцнення обороноздатності України.

Ефективне управління військовим майном у багатьох країнах є важливим елементом забезпечення обороноздатності та національної безпеки. Досвід країн НАТО та ЄС свідчить про необхідність створення комплексних нормативно-правових механізмів, які забезпечують прозорість і ефективність використання військового майна. Аналіз цих підходів дозволяє виділити низку ключових характеристик, які можуть бути корисними для вдосконалення системи управління в Україні [18].

У країнах НАТО існують чітко регламентовані процедури обліку, передачі та утилізації військового майна, що базуються на стандартах Альянсу.

Наприклад, STANAG (Standardization Agreements) містять рекомендації щодо управління матеріально-технічними ресурсами, включаючи військове майно, з акцентом на їхню адаптацію до спільних операцій та забезпечення взаємодії між членами Альянсу.

Країни Європейського Союзу також застосовують стандартизовані підходи до управління військовим майном. Особливу увагу приділяють інтеграції цифрових технологій для автоматизації процесів обліку та управління, що знижує ризики корупції та втрат майна. Наприклад, у Німеччині функціонує інтегрована система SAP Defense Forces & Public Security, яка забезпечує централізований облік і контроль усіх матеріальних ресурсів [19]. Запровадження інтегрованої цифрової системи управління дозволить оптимізувати облік та контроль за станом і переміщенням майна, мінімізуючи ризики втрат або корупційних проявів. Крім цього, необхідно розробити механізми регулярного аудиту та моніторингу, які відповідають найкращим міжнародним практикам.

Разом із цим, слід враховувати специфіку українського законодавства та економічні реалії, що потребують адаптації запропонованих моделей до національного контексту. Особливої уваги заслуговують питання фінансування та кадрового забезпечення, які мають стати основою для ефективного впровадження міжнародного досвіду.

Висновки. Для підвищення ефективності управління військовим майном в Україні необхідно вдосконалити нормативно-правову базу, яка регулює цю сферу. Одним із ключових напрямів є створення єдиної інтегрованої цифрової платформи обліку військового майна, яка дозволить забезпечити прозорість і оперативність процесів обліку, передачі та утилізації ресурсів. Така платформа має інтегруватися з інформаційними

системами інших суб'єктів сектору оборони, що сприятиме більш ефективній координації між відомствами.

Окрім цього, необхідно переглянути існуючі процедури передачі військового майна, створивши чіткі алгоритми, які мінімізуватимуть бюрократичні перешкоди та визначатимуть строки виконання відповідних процесів. Це сприятиме зменшенню ризику затримок, що є критичним у воєнних умовах. Законодавче закріплення цих процедур дозволить забезпечити їхню обов'язковість для всіх суб'єктів управління.

Серед пріоритетів є розробка сучасних стандартів утилізації застарілих та непридатних до використання ресурсів. Відсутність чітко визначених нормативних актів у цій сфері створює як екологічні, так і економічні ризики. Запровадження прозорих механізмів утилізації із врахуванням міжнародного досвіду дозволить зменшити навантаження на військові склади та оптимізувати використання матеріально-технічної бази.

Важливим елементом удосконалення є запровадження системи регулярного аудиту стану військового майна. Така практика сприятиме забезпеченню об'єктивного контролю за його обліком і використанням, що дозволить вчасно виявляти недоліки та запобігати порушенням. Регулярний аудит також стане дієвим інструментом у боротьбі з корупційними проявами у сфері управління.

Не менш важливим завданням є вдосконалення механізмів відповідальності за порушення у сфері користування військовим майном. Посилення відповідальності за нецільове використання, втрату чи псування ресурсів має знайти відображення у відповідних статтях Кримінального кодексу України та Кодексу України про адміністративні правопорушення. Це стане додатковим стимулом для належного виконання обов'язків відповідальними особами.

Наочним доповненням до запропонованих заходів є схема, що ілюструє інтеграцію нових підходів до управління військовим майном, включаючи запровадження цифрової платформи, оптимізацію нормативної бази та підвищення рівня координації між суб'єктами управління.

Запропоновані заходи спрямовані на створення ефективної системи управління військовим майном, яка відповідатиме сучасним викликам. Інтеграція цифрових платформ дозволить усунути існуючі недоліки, пов'язані з обліком та передачею ресурсів. Удосконалення процедур передачі та утилізації, а також запровадження регулярного аудиту сприятимуть підвищенню прозорості та підзвітності в управлінських процесах. Посилення механізмів відповідальності за порушення забезпечить додатковий рівень захисту військового майна як стратегічного ресурсу. Реалізація цих рекомендацій дозволить суттєво зміцнити обороноздатність держави та адаптувати систему управління військовим майном до сучасних реалій.

Література:

1. Гончаренко В. Правове регулювання обліку військового майна в Україні: сучасний стан та перспективи. *Юридичний часопис*. 2023. № 4. С. 43–48.
2. Бугай А. Особливості передачі військового майна між підрозділами: проблеми законодавства. *Науковий вісник публічного права*. 2022. № 2. С. 30–35.
3. Коваленко О. Організаційні аспекти управління військовим майном у Збройних Силах України. *Військове право України*. 2021. № 1. С. 25–29.

4. Шаповалов П. Стратегічна роль військового майна у забезпеченні національної безпеки. *Національна безпека України*. 2023. № 3. С. 10–14.
5. Демченко І. Управління військовим майном в умовах воєнного стану: правові аспекти. *Юридична наука*. 2022. № 5. С. 17–21.
6. Мельничук В. Вдосконалення законодавства у сфері користування військовим майном. *Вісник права України*. 2023. № 2. С. 32–36.
7. Карпенко Л. Реформування нормативно-правової бази управління військовим майном. *Юридичний огляд*. 2022. № 4. С. 27–31.
8. Савченко І. Досвід країн НАТО у регулюванні порядку користування військовим майном. *Міжнародне право і безпека*. 2023. № 1. С. 20–25.
9. Лисенко О. Інтеграція міжнародних стандартів у управління військовим майном. *Право та оборона*. 2022. № 3. С. 14–18.
10. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
11. Закон України "Про оборону України". *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 9. Ст. 106.
12. Постанова Кабінету Міністрів України № 1219 від 23.12.2020 "Про затвердження Порядку обліку військового майна". *Офіційний вісник України*. 2020. № 101. Ст. 89.
13. Наказ Міністерства оборони України № 330 від 11.06.2021 "Про затвердження Інструкції з організації обліку військового майна". *Офіційний вісник України*. 2021. № 72. Ст. 44.
14. Левченко А. Досвід адаптації стандартів НАТО у військовому секторі України. *Вісник військових реформ*. 2022. № 2. С. 56–61.
15. Черненко В. Проблеми правового регулювання логістики у Збройних Силах України. *Юридична практика*. 2023. № 5. С. 18–23.
16. Михайлов С. Використання цифрових платформ у управлінні військовим майном. *Цифрові технології в безпеці та обороні*. 2023. № 1. С. 44–50.
17. Павленко Л. Оцінка ефективності управління ресурсами у сфері національної безпеки. *Наукові записки з права і безпеки*. 2021. № 4. С. 33–40.
18. Верещук І. Модернізація системи управління військовими ресурсами: зарубіжний досвід. *Правові аспекти безпеки*. 2022. № 3. С. 14–20.
19. Карпова Т. Актуальні виклики в управлінні військовим майном у контексті реформ. *Юридичний вісник України*. 2023. № 2. С. 27–32.

Lavronov R. Military property as an element of national security: legal and organizational aspects of use

Summary. The article focuses on the legal and organizational aspects of using military property as a strategic resource for Ukraine's national security. The author analyzes the current legislation governing the accounting, transfer, use, and disposal of military property, particularly under martial law. Key issues affecting the efficiency of managing this resource have been identified, including the inadequacy of the regulatory framework, the lack of transparent procedures for property transfer, and insufficient integration of digital technologies for accounting and control.

Special attention is given to the international experience in regulating the use of military property, including practices from NATO and EU countries. The article examines STANAG standards aimed at ensuring transparency, efficiency, and coordination of management procedures among allies. The possibilities of adapting these approaches to Ukrainian realities, considering modern challenges such as war and economic instability, are outlined. The study also provides examples of organizational and corruption-related risks associated with military property management. It highlights that the absence of a unified integrated accounting system, bureaucratic obstacles, and unresolved procedures for

disposal often lead to the misuse or loss of resources. Proposals are made to improve the regulatory framework, including the development of a unified digital platform for accounting, monitoring, and transferring military property.

The practical implementation of the proposed measures will help reduce corruption risks, increase management transparency, and strengthen the state's defense capabilities. The recommendations include introducing regular audit mechanisms, clearly delineating responsibilities among

management entities, and strengthening control over compliance with procedures. These recommendations are based on the analysis of international experience, adapted to Ukraine's conditions, and are aimed at creating an effective system for managing military resources that meets modern needs and challenges.

Key words: military property, national security, legal regulation, military property management, organizational mechanisms, utilization, accounting.